

Eliitkooli iga hinna eest

Kuueaastaselt sooritas Kaspar edukalt ühe Tallinna eliitkooli sisseastumiskatsed. Kolm aastat hiljem on tookord poissi tagant õhutanud ema mõistnud, et eriklassis õppimine pole mitte ainult prestiižne, vaid ka vaevarikas.

"Kasparil oli esimeses klassis õpetaja, kes pidevalt rõhutas, et kes hakkama ei saa, on loll ja peab sellest klassist lahkuma," meenutab ema Ellen. Poiss võttis õppimist algusest peale äärmiselt tõsiselt ja püüdis kõiges tubli olla. Ent igal pühapäeval hakkas Kaspari kõht nii tugevasti valutama, et ta ei suutnud iseseisvalt tualetti minna. "Ta tundis kooli ees tõsist hirmu," räägib ema. "Ma mõtlesin juba, et võtan Kaspari sealt ära."

Ebamugavat olemist rõhutasid veelgi tõrjuvad klassikaaslased, kes ei suutnud Kasparit omaks võtta. "Igal koolipäeva õhtul rääkis inimesed, et elus on ees ootamas veel palju tähtsaid ja ilusaid asju, lootes teda sellega veidigi turgutada," meenutab Ellen. Nii lükas ta lõplikku otsustamist edasi. Lapse kohanemine võttis aega terve aasta. Nüüd on ema süda rahul.

"Eriklass on teinud Kasparist õpihulilise ja kohusetundliku koolilapse, isegi liiga ...," tõdeb Ellen. "Ta ei oska puhata. Kui ta pärajasti ei õpi, ei oska ta oma ajaga midagi peale hakata."

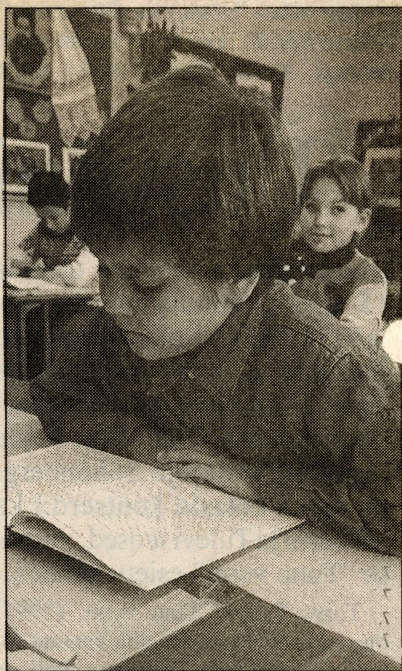
Eneseteostus närvide hinnaga

Tallinna perenõuandla psühholoogi Maret Preismanni vastuvõtul on sageli käinud lapsed, kes ei ole pingelisele õppetööle eriklassis vastu pidanud. Üks eriklassi õpilane ütles psühholoogi vastuvõtul koguni, et ta ei taha enam kooli minna ega elada.

Paraku tullakse psühholoogi juurde alles siis, kui lapse näolihased hakkavad tõmbema või silmad pilkuma. Nooremates klassides võivad lapsed ülepinge korral kaevata pea-, kaela- ja kõhuvalu. Võimatu pole ka oksendamine ja kõhulahtisus.

"Tüüpilised probleemid, mis eriklassi lastel üsna varakult ilmnevad, on une-, keskendumis- ja mäluhäired," räägib Maret Preismann. "Rebimist õpilaste vahel ja kõrgeid nõudmisi ei talu sugugi kõik lapsed."

"Tänased vanemad tunnetavad sageli, et neist oleks nagu midagi mööda läinud," räägib Maret Preismann, kelle meelest tuntakse puudust võõrkeelteoskusest ja arvutiteadmistest. "Kuna vanemad ise ei saa enam kaotatud aega nii kergesti tasa teha, üritavad nad lastele pakkuda parimat." Nii soovivad paljud vanemad teostada end laste kaudu. Sageli täiskasvanuid isegi ei huvita, kas ka laps sama tahab või kas ta on selleks võimeline. Para-

Kooli valides peaks vanem ausalt hindama nii lapse võimeid kui ka enda ajavaru.

MARKO MUMM

ku on lapsed kergesti mõjutatavad. Kui ema-isa pidevalt räägivad, et laps soovib nii väga midagi õppida, jääb see seda lõpuks uskuma.

Psühholoogi meelest peaksid vanemad enne vastuvõtukatsetele minekut mõtlema, kas seda kõike on lapsele vaja. "Eriti oluline on hoida lapse närve, et ta saaks normaalses tempos arenda. Siis on ta hiljem võimeline kõik-sugu asju õppima," kinnitab Maret Preismann. "Kui närvisüsteem saab varakult kahjustatud, võib õppimine lapsele vastumeelseks muutuda ja harkedustee üldse pooleli jääda."

Eriklass nõuab vanema aega

Psühholoogi hinnangul on müüt sellest, et kui õpinguid eliitkoolis ei alusta, siis edaspidi läbi ei löö, täiesti vale. Et hiljem ei oleks vaja kahetseda ega süümepiinu tunda, soovib Maret Preismann eriklassi kandideerimisest loobuda nendel vanematel, kelle lapsel on raskusi kohanemisega. Eriklassi ei peaks pürgima ka lapsed, kel on närvisüsteemihäired või need, kes väsivad kiiresti või keda vaevab pidev unepuudus.

"Lapsevanem peaks avatud pilguga oma last hindama, sest koormuse vahetava- ja eriklassis on päris suur," räägib Maret Preismann. Vanem peab arvestama sellegagi, et eriklassis õpiv laps vajab mitu aastat õhtuti tema abi. Kui laps saab eriklassi sisse, ei tähenda see veel, et ta on kohe võimeline iseseisvalt õppima.

Psühholoogi hinnangul sobivad eliitkooli eriklassi aktiivsed ja üliaktiivsed lapsed. Kui neil peaksidki pinged tekkima, elavad nad oma mured kergemini välja.

KRISTEL KIRSS